

Rättsenheten - Djurskydd, veterinär
Olle Rydell
Direkt 010-2250411
Olle.Rydell@lansstyrelsen.se

Till
n.registrator@regeringskansliet.se

Yttrande till remiss Ds 2017:5 Effektivare sanktioner i livsmedelskedjan mm (dnr N2017-01869-RS)

Sammanfattning:

Länsstyrelsen i Dalarna har inget att erinra mot huvudförslaget i remissen att fängelse i högst två år införs i straffskalan för allvarliga brott mot livsmedelslagen och i lagen om foder och animaliska biprodukter.

Införande av sanktionsavgifter istället för straff för vissa överträdelser på områdena livsmedel, foder, animaliska biprodukter och djurskydd bedömer länsstyrelsen öka effektiviteten i sanktionssystemet och tillstyrker därför remissförslaget i denna del.

Länsstyrelsen vill dock framhålla att införandet av sanktionsavgifter kan innebära ett merarbete och ökade kostnader åtminstone inledningsvis då rutiner ännu inte till fullo hunnits arbetas fram. Länsstyrelsen önskar därför en tydligare konsekvensbeskrivning som beskriver huruvida ökade resurser behöver tillföras länsstyrelserna om ansvaret för sanktionsavgifter åläggs myndigheten.

Motivering

Straffskärpning för brott mot livsmedelslagen.

Fängelse i straffskalan har tidigare (före 2006) förekommit för brott mot livsmedelslagen och lagen om foder och animaliska biprodukter. Borttagande av fängelsestraffet 2006 motiverades av en dom i Högsta domstolen. Sedan dess har olika instanser sett behov av att återinföra fängelse i straffskalan inte minst på grund av flera fall av omfattande fusk och bedrägerier inom livsmedelskedjan. Ommärkning av livsmedelsvaror som inte överensstämmer med råvarans beskaffenhet, exempelvis hästkött som blivit märkt som nötkött, har på ett allvarligt sätt vilselett konsumenten. Fusk inom hantering av livsmedel kan innebära hälsorisker för konsumenten. För överkänsliga personer kan otillräcklig märkning av livsmedel innebära en stor hälsofara. Fusk inom livsmedelskedjan är ej heller acceptabelt ur ett sunt konkurrensperspektiv då denna riskeras att snedvridas. Trovärdigheten för hela livsmedelskedjan kan bli ifrågasatt om inte omfattande fusk och undermålig hantering av livsmedel beivras.

Straffskärpning som innebär att fängelse införs i straffskalan medför också att utredningar ges högre prioritet, möjlighet för polis göra husrannsakan mm vilket ökar förutsättningarna för att brott mot livsmedelslagen och lagen om foder och animaliska biprodukter ska klaras upp. Dessutom finns sedan länge en motsvarande straffsats för brott mot djurskyddslagstiftningen.

Sanktionsavgifter.

Sanktionsavgifter har flera gånger tidigare föreslagits införas för vissa överträdelser som är straffbelagda i livsmedelslagen, lagen om foder och animaliska biprodukter och djurskyddslagen. Exempelvis i utredningarna *Sanktionsavgift -istället för straff* (SOU 2006:58), *Vad bör straffas* (SOU 2013:38) och *Ny djurskyddslag* (SOU 2011:75).

Länsstyrelsen i Dalarna ser införande av sanktionsavgifter för *vissa* överträdelser av de beskrivna lagstiftningarna som ett sätt att effektivisera sanktionssystemet vilket i slutändan ger högre effekt då idag många anmälningar inte leder till någon åtgärd för den som bryter mot bestämmelserna. Visserligen är en sanktionsavgift formellt en lindrigare åtgärd (avkriminalisering) än ett i domstol fastställt bötesstraff men då sanktionsavgiften kan ske snabbare och i anslutning till överträdelserna blir åtgärden effektivare. Då skyldigheten att åtalsanmäla, där sanktionsavgifter beslutas, upphör blir det färre sådana att hantera så sammantaget blir troligen den extra resursåtgången av mindre omfattning. Men inledningsvis kan ett merarbete bli följderna då rutiner för beslut om sanktionsavgifter saknas vilket inte minst tillsammans med andra arbetsuppgifter som länsstyrelsen åläggs att utföra kan innebära att personella resurser måste tillföras. Det är bra och önskvärt om schabloner fastställs för sanktionsbeloppen som ska utdömas och att det konkretiseras vilka överträdelser sanktionsavgifter ska användas på.

Sanktionsavgifter inom Djurskyddslagstiftningen.

Avgifterna är endast lämpade där *inte* onödigt lidande hos djur konstaterats. Viktigt, inte minst för Sverige som vill vara ett föredöme för djurskyddsfrågor, att kriminaliseringen av allvarliga brott mot djurskyddslagen kvarstår. I likhet med departementsskrivelsen anser Länsstyrelsen att sanktionsavgifter med fördel kan införas i djurskyddslagstiftningen rörande enklare administrativa överträdelser. Exempel på sådana kan vara underlåtenhet att anmäla större djurhållning enligt § 16 djurskyddslagen och bristande journalföring där så krävs vid djurhållning. Dessa överträdelser leder sällan till några allvarliga konsekvenser för djuren och är relativt enkla att hantera utan omfattande utredningar. Väsentligt att den som får upprepade beslut om sanktionsavgifter kan bli föremål för prövning enligt §§ 29, 31 Djurskyddslagen (förbud ha hand om

djur, omhändertagande av djur) på samma sätt som den som i dag bedöms efter § 26 djurskyddslagen.

Sanktionsavgifter inom Livsmedelslagstiftningen

I dag vanliga brott mot livsmedelslagstiftningen är försummelse att till kontrollmyndigheten registrera sin verksamhet. I den allt mer omfattande e-handeln av livsmedel/kosttillskott har sådana brister hittats men även i mer vardaglig livsmedelshantering. Registrering och i vissa fall godkännande av verksamheten är viktigt bland annat för att kontrollmyndigheten ska kunna utföra en riskbaserad kontroll. Att inte registrera sin verksamhet lämpar sig väl för sanktionsavgifter då sällan konsumentens hälsa äventyras vid sådana överträdelser. Ett kontrollområde som berör länsstyrelserna och där sanktionsavgifter med fördel kan införas är vid administrativa brister (journalföring mm) hos primärproducenter av livsmedel och foder.

Sanktionsavgifter lämpar sig *inte* där åtgärder krävs för att förhindra att icke säkra livsmedel når konsumenten eller där denne vilseleds av felaktig märkning och/eller marknadsföring.

Sanktionsavgifter inom foder- och animaliska biprodukter.

Sanktionsavgifter lämpar sig vid vissa överträdelser i märkningsbestämmelserna rörande foder och där anmälan om verksamheten inom fodertillverkning och bearbetning till kontrollmyndigheten inte skett enligt gällande EU- förordning (183/05) och nationella föreskrifter (SJVFS 2006:81).

Sanktionsavgifter lämpar sig *inte* för överträdelser där foder släpps ut på marknaden och djurs- och människors hälsa riskeras.

Detta yttrande har beslutats av Camilla Fagerberg, länsråd efter föredragning av Olle Rydell, länsveterinär. I yttrandet har även Marie Hammerin-Söderström rättschef deltagit.

Camilla Fagerberg
Länsråd

Olle Rydell
Länsveterinär

